

قضاوتِ منصفانه؛ از حذف برجسب "بلاوجه" تا تقویت گفتمان حقوقی

ره نگاران/ وکیل و قاضی، دو رکن اساسی در فرآیند دادرسی عادلانه می باشند. قاضی به مثابه مجری قانون و وکیل به عنوان مدافع حقوق موکل، هر دو در مسیر تحقق عدالت نقش آفرینی میکنند. با این حال، گاه شاهد رویه هایی هستیم که این همکاری سازنده را خدشه دار میکند؛ از جمله استفاده از عبارت "دفاعیات بلاوجه" در دادنامه ها، بدون تبیین دلایل منطقی و حقوقی.

این رویه نه تنها به کرامت حرفه ای وکیل آسیب میزند، بلکه اعتبار نظام قضایی را نیز زیر سؤال میبرد.

بر اساس اصل ۱۶۶ قانون اساسی، «احکام دادگاه ها باید مستدل و مستند به مواد قانون و اصولی باشد که بر اساس آن حکم صادر شده است». ذکر عبارت کلی "بلاوجه" بدون اشاره به نقاط ضعف دفاعیات، مغایر با این اصل است.

برجسب "بلاوجه" به دفاعیات وکیل، این پیام را به جامعه منتقل میکند که وکلا فاقد تخصص لازم هستند یا به صورت نمایشی در دادگاه حاضر میشوند. این موضوع اعتماد مردم به نهاد وکالت و به تبع آن، نظام قضایی را کاهش میدهد.

ممکن است موکل با استناد به این عبارت، وکیل خود را فاقد صلاحیت بداند و حتی از پرداخت حق الوکاله قانونی او خودداری کند. این در حالی است که عدم پذیرش دفاعیات، لزوماً به معنای بی پایه بودن آنها نیست.

قضات محترم باید در دادنامه ها به جای استفاده از چنین واژه هایی، صراحتاً موارد آن را ذکر کنند و در مواردی که دفاعیات وکیل نیز بر روند دادرسی تأثیرگذار بوده است، صراحتاً به این موضوع اشاره کنند. این اقدام نه تنها انگیزه وکلا برای ارائه دفاعیات دقیق را افزایش میدهد، بلکه رضایت موکل و افکار عمومی را نیز جلب میکند. عدالت زمانی محقق میشود که تمام اجزای نظام قضایی، از جمله وکلا و قضات، در چارچوب احترام متقابل و با تکیه بر استدلال

های منطقی فعالیت کنند. حذف عبارت های تحقیرآمیز از متون قضایی، گامی ضروری برای ارتقای کیفیت دادرسی ها و تحکیم جایگاه عدالت در جامعه است.